ΕΤΟΣ Δ΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 6 Ἀπριλίου 1914 ΑΡΙΘ. 172.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΟΜΙΛΙΑ ΛΣΤ΄.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

» ***Καὶ ἀναστάντα τῇ Τρίτῃ ἡμέρᾳ***
» ***κατὰ τὰς Γραφάς».***

Εἰς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν ἐξιστορήσαμεν τὰ κατὰ τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Σήμερον προτιθέμεθα ἐξιστορῆσαι τὰ κατὰ τὴν Ταφὴν καὶ τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ.

Τὴν ἑσπέραν τῆς Παρασκευῆς τὸ θειότατον καὶ πάνσεπτον σῶμα τοῦ Σωτῆρος καταβιβάζεται ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ, τῇ ἀδείᾳ μὲν τοῦ Πιλάτου, τῇ ἀξιεπαίνῳ δὲ φροντίδι τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὅστις ἦτο μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, τοῦ Νικοδήμου, τοῦ ἐλθόντος ἄλλοτε νυκτὸς πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καί τινων ἄλλων θεοσεβῶν γυναικῶν, ἀλείφεται διὰ πολυτίμων ἀρωμάτων, καὶ ἐνεταφιάσθη κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἰουδαίων ἐν τῷ πλησίον ἐκεῖ κήπῳ ἐν καινῷ μνημείῳ, ὅπερ ἦτο λελαξευμένον ἐκ πέτρας. Τότε ὁ Πιλάτος κατ' αἴτησιν τῶν Ἰουδαίων διατάσσει νὰ σφραγίσωσι τὸν τάφον, καὶ νὰ φυλάττωσι φύλακες, μὴ τυχὸν ἐλθόντες νυκτὸς οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν, ὅτι *«ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν».*

Τὸ θειότατον τοῦ Κυρίου σῶμα ἐνταφιασθὲν τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς, διέμεινεν ἐν τῷ τάφῳ τὴν νύκτα πρὸς τὸ Σάββατον, τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου μέχρι τοῦ μεσονυκτίου καὶ ἐπέκεινα πρὸς τὴν Κυριακὴν ἤτοι περὶ τὰς 33 ὥρας, ἀπὸ τῆς σταυρώσεως δὲ μέχρι τῆς ἀναστάσεως περίπου 40 ὥρας, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουσιν εἰς τρεῖς ἡμέρας, ἤτοι εἰς τὴν Παρασκευήν, εἰς τὸ Σάββατον καὶ εἰς τὴν μίαν τῶν Σαββάτων, τουτέστιν εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ χωρισθεῖσα τοῦ σώματος κατῆλθεν εἰς τὸν Ἅδην πρὸς παρηγορίαν τῶν πιστῶν καὶ δικαίων ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι περιέμενον τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπολύτρωσιν, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ἀλλ' οὔτε ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου ἔμελλε νὰ μείνῃ ἐν τῷ Ἅδῃ, οὔτε τὸ πάνσεπτον αὐτοῦ σῶμα ἐν τῷ τάφῳ, ὡς σῶμα θνητοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν ᾧ εἰσέτι ἦτο ὄρθρος βαθὺς πρὸς τὴν Κυριακήν, ἐγένετο σεισμὸς μέγας, διότι Ἄγγελος Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, οἱ δὲ φύλακες ἀπὸ τοῦ φόβου διεσκορπίσθησαν. Τότε ἀπετελέσθη τὸ θαυμασιώτερον καὶ ὑπερφυέστατον τοῦ Χριστιανισμοῦ γεγονός, ἡ ἔνδοξος δηλονότι Ἀνάστασις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ νικητοῦ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, τῆς μὲν ψυχῆς προελθούσης ἀπὸ τοῦ Ἅδου, τοῦ δὲ σώματος ζωοποιηθέντος καὶ ἀναστάντος ἐκ τοῦ ἐσφραγισμένου μνημείου.

Μετὰ τὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως, ὅτε ὑπέφωσκεν ἡ Κυριακή, ἔρχονται καὶ γυναῖκές τινες εἰς τὸν τάφον, φέρουσαι ἀρώματα ἵνα ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἀνεῳγμένου τάφου ἡ μὲν Μαγδαληνὴ Μαρία ἀμέσως ἀπομακρύνεται, νομίσασα ὅτι τὸ σῶμα μετηνέχθη εἰς ἄλλον τόπον, αἱ δὲ ἄλλοι Μυροφόροι γυναῖκες, εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν εἴδει μικροῦ σπηλαίου, βλέπουσιν ἐν αὐτῷ ἄλλαι μὲν ἕνα, ἄλλαι δὲ δύο Ἀγγέλους, καὶ ἄλλαι ἕνα ἐκτὸς τοῦ τάφου καθήμενον ἐπὶ τοῦ κυλισθέντος λίθου, οἵτινες Ἄγγελοι εὐηγγελίζοντο εἰς αὐτὰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, καὶ προέλεγον εἰς αὐτὰς τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανισθεὶς εἰς τὰς ἐκ τοῦ μνημείου ἐπιστρεφούσας γυναῖκας, καὶ προσειπὼν εἰς αὐτὰς τὸ «*χαίρετε*», παρήγγειλε νὰ εἴπωσι τοῖς μαθηταῖς νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπως ἴδωσιν αὐτόν. Αἱ γυναῖκες μετὰ φόβου, ἀλλὰ καὶ χαρᾶς μεγάλης ἀναγγέλλουσι ταῦτα εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ὁ δὲ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης σπεύδουσιν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ φθάσαντες πιστοποιοῦνται τὴν ἀλήθειαν τῆς Ἀναστάσεως. Μετὰ τούτους ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὸν τάφον Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ μετὰ δακρύων παρακύψασα εἰς αὐτόν, βλέπει καὶ αὕτη τοὺς δύο Ἀγγέλους. Ἀλλ' ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἀπῆλθον εἰς ἑαυτούς, ἡ Μαρία παραμείνασα κατηξιώθη νὰ ἴδῃ πρώτη τὸν Κύριον Ἀναστάντα.

Τὴν Εὐαγγελικὴν ἱστορίαν τῆς Ἀναστάσεως μελετῶντες βλέπομεν ὅτι μετὰ τὴν Ἀνάστασιν περὶ τὰς δέκα ἐγένοντο ἐμφανίσεις τοῦ ἐνδόξως ἀναστάντος Σωτῆρος Χριστοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Καὶ πρῶτον ἐμφανίζεται εἰς τὴν Μαγδαληνὴν Μαρίαν πλησίον τοῦ τάφου, ἥτις ὑπολαμβάνει αὐτὸν ὡς τὸν κηπουρόν, ἔπειτα γνωσθεὶς εἰς αὐτὴν ὁ Σωτὴρ ἀπαγορεύει νὰ ἐγγίσῃ αὐτόν. Δεύτερον, Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἐπιστρέφουσα ἐκ τοῦ μνημείου πρὸς τοὺς Ἀποστόλους μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας, βλέπει

τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀμφότεραι ἐναγκαλίζονται αὐτοῦ τοὺς πόδας. Τρίτον, ὁ Κύριος ἐμφανίζεται εἰς τὸν Ἀπόστολον Πέτρον. Πρὸ τῆς ἑσπέρας δὲ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐμφανίζεται τὸ τέταρτον εἰς τοὺς δύο μαθητάς, ἐξ ὧν εἷς ὁ Κλεώπας, οἱ ὁποῖοι ἐπορεύοντο εἰς Ἐμμαούς. Ἑρμηνεύει εἰς αὐτοὺς τὰς περὶ αὐτοῦ προφητείας καὶ ἀναγνωρίζεται ὑπ' αὐτῶν ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. Πέμπτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν μαθητῶν τούτων εἰς τὴν Ἱερουσαλὴν τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ὁ Κύριος εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ἀπόντος τοῦ Θωμᾶ, ἐμφανίζεται εἰς τοὺς Ἀποστόλους, καὶ μεταδοὺς εἰς αὐτοὺς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πρὸς πίστωσιν τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἐμφανίσεως, δεικνύει τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, καὶ ἐνώπιον αὐτῶν τρώγει μέρος ἐκ τοῦ προσενεχθέντος ὀπτοῦ ἰχθύος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.

Μεθ' ἡμέρας ὀκτώ, ἕκτον, ἐμφανίζεται εἰς τὸν Θωμᾶν, εὑρισκόμενον μετὰ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων διὰ νὰ πιστοποιήσῃ ἑαυτὸν ἀναστάντα, ὁ δὲ Θωμᾶς δια τῆς ψηλαφήσεως πιστεύει ἀναβοήσας, *«ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου»*, μακαρίζει δὲ τότε ὁ Σωτὴρ τοὺς μὴ ἰδόντας καὶ πιστεύσαντας. Ἕβδομον, ἐμφανίζεται ὁ Κύριος εἰς ἑπτὰ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εὑρισκομένους ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος, καὶ προλέγει εἰς αὐτοὺς τὴν θαυμασίαν ἁλιείαν τῶν ἰχθύων, ἔχων ἑτοίμην ἐν τῇ παραλίᾳ ἀνθρακιάν, ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. Μετὰ δὲ τὸ ἄριστον ἐπανορθοῖ τὴν ὑπὸ τοῦ Πέτρου γενομένην τριττὴν ἄρνησιν διὰ τῆς τριπλῆς ἐπιβεβαιώσεως τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης, ἐγχειρίζει εἰς αὐτὸν αὖθις τὴν ποιμαντορικὴν τῶν προβάτων φροντίδα, καὶ προλέγει τὸν μαρτυρικὸν αὐτοῦ θάνατον. Ὀγδόη ἐμφάνισις εἶναι ἡ γενομένη εἰς ὄρος τι τῆς Γαλιλαίας, καθ' ἣν μάρτυρες αὐτόπται ὑπῆρξαν οὐ μόνον οἱ ἕνδεκα μαθηταί, ἀλλὰ πλείονες τῶν πεντακοσίων. Τότε ὁ Σωτὴρ ἐνεφανίσθη ὡς Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς διὰ τῆς δοθείσης εἰς αὐτὸν ἐξουσίας, διατάσσει τοὺς Ἀποστόλους νὰ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, ἐπαγγελλόμενος εἰς αὐτοὺς τὴν θαυματουργικὴν δύναμιν καὶ διηνεκῆ μετ' αὐτῶν παρουσίαν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἔνατον ἐνεφανίσθη μόνον εἰς τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον. Καὶ δέκατον ἐνεφανίσθη ὁ Κύριος, ὅτε ἐξήγαγε τοὺς μαθητὰς εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἐπαγγειλάμενος εἰς αὐτοὺς νὰ περιμείνωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσωνται δύναμιν ἐξ ὕψους, ἤτοι τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τότε ὁ μὲν Ἰησοῦς εὐλογήσας αὐτούς, ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως, οἱ δὲ μαθηταὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, ἀναμένοντες τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπαγγελίας, ἤτοι τὴν τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐπιφοίτησιν.

Τοιοῦτος, ἀγαπητοί, ὑπῆρξεν ὁ ἐπὶ γῆς βίος τοῦ Σωτῆρος. Ὅλος ὁ ἰδιωτικὸς καὶ δημόσιος τοῦ Σωτῆρος βίος, ἅπασα αὐτοῦ ἡ διδασκαλία, αἱ εὐεργεσίαι, τὰ θαύματα, εἶναι, τρόπον τινὰ πολυποίκιλοι ἀκτῖνες συγκεντρούμεναι εἰς τὸ μυστηριῶδες κέντρον, εἰς τὸ σωτηριῶδες γεγονὸς τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ, δι' ὧν θριαμβεύει καθ' ὅλων τῶν πολεμίων δυνάμεων, τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Διαβόλου. Ὁ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ

σταυρικὸς αὐτοῦ θάνατος εἶναι πραγματικὴ θυσία καὶ ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Τὴν ἐγγίζουσαν ὥραν τοῦ θανάτου ὀνομάζει ὥραν αὐτοῦ, δι' ἣν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον. Ἀνελθὼν δ' ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τελεσιουργεῖ τὴν ἐξιλέωσιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ τιμίου αὐτοῦ αἵματος. Τότε δὴ ἐν τῇ τελευταίᾳ στιγμῇ τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ ζωῆς παραδίδων τὸ πνεῦμα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα αὐτοῦ, ἀφίησι τὴν φωνὴν τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου «*τετέλεσται*». Τὴν Ἀλήθειαν δὲ τοῦ ἑαυτοῦ θανάτου ἐπεσφράγισε διὰ τῆς ἀληθείας τῆς τριημέρου αὐτοῦ Ἀναστάσεως.

Τὰς μεγάλας καὶ ὑψηλὰς ταύτας ἀληθείας κατανοοῦσα τελείως καὶ συναισθανομένη βαθύτατα ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία προτρέπεται ἡμᾶς ὑψηλῇ τῇ φωνῇ ἵνα προσκυνῶμεν ἀείποτε τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν Χριστοῦ ψάλλουσα. «*Ἀνάστασιν Χριστοῦ » θεασάμενοι προσκυνήσωμεν ἅγιον Κύριον Ἰησοῦν, τὸν μόνον ἀναμάρ- » τητον, Τὸν Σταυρόν σου, Χριστέ, προσκυνοῦμεν, καὶ τὴν ἁγίαν σου » Ἀνάστασιν ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν. Σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἡμῶν. Ἐκτὸς Σοῦ » ἄλλον οὐκ οἴδαμεν. Τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν. Δεῦτε πάντες οἱ πιστοὶ » προσκυνήσωμεν τὴν τοῦ Χριστοῦ ἁγίαν Ἀνάστασιν. Ἰδοὺ γὰρ ἦλθε διὰ » τοῦ Σταυροῦ χαρὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Διὰ παντὸς εὐλογοῦντες τὸν Κύ- » ριον, ὑμνοῦμεν τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ. Σταυρὸν γὰρ ὑπομείνας δι' ἡμᾶς » θανάτῳ θάνατον ὤλεσεν*».

«Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς » ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος».

ΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΩΝ

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΚΑΙ ΤΕΛΕΤΑΙΣ

«Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω».
(*Α' Κορινθ. 14, 40*)

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.—Εἶχε πληροφορηθῆ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὅτι οἱ Χριστιανοὶ τῆς Κορίνθου, ὅταν συνήρχοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων, σύμφωνα μὲ τὰ διάφορα πνευματικὰ χαρίσματα τὰ ὁποῖα εἶχον πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ὁ μὲν ἔψαλλε ψαλμόν τινα τῆς ἰδικῆς του ἐμπνεύσεως, ὁ δὲ ἔκαμνεν ἀποκάλυψίν τινα, ἄλλος ὡμίλει εἰς διαφόρους γλώσσας, ἄλλος δὲ ἡρμήνευεν αὐτάς. Τοιουτοτρόπως δὲ τί προέκυπτεν ἀπ' ἐδῶ; Μεγάλη ἀταξία, ἡ ὁποία ἠσχήμιζε τὸν ἱερὸν τόπον τῆς θείας λατρείας. Τὸ ἄτοπον τοῦτο περιελθὸν εἰς γνῶσιν τοῦ Παύλου, τοῦ ἰδιαιτέρου Ἀποστόλου καὶ διδασκάλου τῶν Κορινθίων, ἐλύπησεν αὐτὸν πολύ. Διὰ τοῦτο ἔσπευσε νὰ γράψῃ πρὸς αὐτούς,

προτρέπων νὰ παύσῃ ἡ ἀταξία καὶ ἀσχημία αὕτη. Ἡ ἐπ' Ἐκκλησίας, λέγει, σύγχρονος ἐπίδειξις τῶν πνευματικῶν σας χαρισμάτων, ὦ ἀγαπητοί μου Κορίνθιοι, μανθάνω ὅτι προκαλεῖ θόρυβον, σύγχυσιν, ἀκαταστασίαν καὶ ἀσχημίαν. Ὅθεν σᾶς παρακαλῶ ὡς ἰδιαίτερος Ἀπόστολός σας, νὰ φέρεσθε κοσμίως καὶ εὐσχημόνως εἰς τὰς ἱερὰς ὑμῶν συνάξεις, καθὼς ἁρμόζει εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ σκοποῦ αὐτῶν· ὅ,τι δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ πράττῃ ὁ καθεὶς ἀπὸ σᾶς συμφώνως μὲ τὸ ἰδιαίτερον χάρισμά του, ὀφείλει νὰ τὸ πράττῃ κατὰ τάξιν· διότι τότε ἔχει ἀξίαν πᾶσα τοῦ ἀνθρώπου καλὴ πρᾶξις. «Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω». Ταῦτα παρήγγελλε πρὸς τοὺς Κορινθίους ὁ μακάριος Παῦλος, ἀποδοκιμάζων τὴν ἀταξίαν καὶ ἀσχημίαν, τὴν ὁποίαν παρεισῆγόν τινες τῶν πνευματοφόρων Χριστιανῶν τῆς Κορίνθου εἰς τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλ' ἆρά γε τί θὰ ἔγραφε πρὸς ἡμᾶς σήμερον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν θὰ ἐμάνθανεν ὅτι πολλοὶ ἐξ ἡμῶν διαταράττουν τὴν τάξιν καὶ σοβαρότητα τῶν ἐπισημοτέρων θρησκευτικῶν ἑορτῶν καὶ τῶν μᾶλλον χαρμοσύνων ἱερῶν τελετῶν μας ὄχι πλέον μὲ τὴν παράκαιρον ἐπίδειξιν πνευματικῶν χαρισμάτων, ἀλλὰ μὲ τὸ μᾶλλον ἀνάρμοστον, θορυβῶδες, ὀχληρὸν καὶ ἐπικίνδυνον ἔθιμον τῶν πυροβολισμῶν καὶ ἐκπυρσοκροτημάτων; Διότι βεβαίως τὰ πυροκρόταλα, οἱ πυροβολισμοί, καὶ ἐν γένει τὰ παντὸς εἴδους ἐκπυρσοκροτήματα, μὲ τὰ ὁποῖα πολλοὶ τῶν ἡμετέρων Χριστιανῶν ἑορτάζουν τοὺς γάμους, τὰς βαπτίσεις, τὰς γεννήσεις, τὰς πανηγύρεις, τὴν περιφορὰν τοῦ Ἐπιταφίου, τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως, τὸ Πάσχα, καὶ τὴν Διακαινήσιμον Ἑβδομάδα, ταῦτα πάντα δὲν εἶναι διόλου σύμφωνα μὲ τὴν ἱερότητα τῶν θρησκευτικῶν ἡμῶν τελετῶν, οὔτε συμβιβάζονται μὲ τὴν καλυτέραν ἀνατροφὴν τοῦ Χριστιανοῦ, οὔτε δὲ καὶ εἶναι πάντοτε ἀκίνδυνα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Τούτου ἕνεκα ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐὰν ἔγραφε σήμερον πρὸς ἡμᾶς, ἔχων ὑπ' ὄψει του τὸ ἔθιμον τοῦτο τοῦ συνδυασμοῦ τῶν πυροβολισμῶν μὲ τὰς ἱερωτέρας περιστάσεις τοῦ θρησκευτικοῦ μας βίου, θὰ ἐπανελάμβανεν ἀναμφιβόλως μὲ τὸν ἐντονώτερον τρόπον τὴν ἀποδοκιμασίαν καὶ κατάκρισιν αὐτοῦ, λέγων τὸ «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω». Πάσας τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ πανηγύρεις νὰ συνεορτάζετε, ὦ Χριστιανοί μου, εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν, ἀποφεύγοντες ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδηλώνετε τὴν χαρὰν καὶ εὐχαρίστησίν σας μὲ τρόπον θορυβοποιόν, ἄκοσμον, ὀχληρὸν καὶ πολλάκις ἐπιζήμιον εἰς τὴν ζωήν σας καὶ εἰς τὴν ψυχήν σας. Τοιαῦτά τινα καὶ περισσότερα ἀκόμη θὰ ἔγραφεν ὁ Παῦλος κατὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐθίμου, τὸ ὁποῖον δὲν ἠξεύρει τις πῶς παρεισέφρησεν εἰς τὸν θρησκευτικὸν καὶ οἰκογενειακόν μας βίον.

Καί, διὰ νὰ ἀναπτύξωμεν δι' ὀλίγων ὅλα τὰ μεμπτὰ τοῦ ἐθίμου τούτου, εἴπαμεν ἐν πρώτοις ὅτι τοῦτο δὲν ἁρμόζει καθόλου εἰς τὴν σπουδαιότητα καὶ ἱερότητα τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας τελετῶν. Διότι τί κάμνουν οἱ πυροβολισμοὶ καὶ οἱ κρότοι τῶν βαρελότων καὶ τρακῶν; Ἐπισκιάζουν τελείως τὰ ἱερὰ ᾄσματα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὲν ἀφίνουν τοὺς παρισταμένους νὰ προσέξουν εἰς αὐτά, καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὰς ἐκ τῆς ψαλμῳδίας ἱερὰς ἐντυπώσεις· οὕτω δὲ ἀντὶ νὰ ὠφεληθοῦν θρησκευτικῶς, ὅπως ὤφειλαν, δυσανασχετοῦν κατὰ τῶν ὑπαιτίων τοῦ θορύβου καὶ τῆς

ἀταξίας, καὶ ἀποκομίζουν ἐκ τῶν ἱερῶν τελετῶν ὄχι πάντοτε τελείως εὐχαρίστους ἐντυπώσεις. Καὶ ἔχετε ὅλοι σας ὑπ' ὄψει τὸ κακὸν καὶ τὸν ἐκκωφαντικὸν κρότον τῶν πυροβολισμῶν κατὰ τὴν ὥραν τῶν πρώτων ἐκφωνήσεων τοῦ «Χριστὸς ἀνέστη», καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπίλοιπον Λειτουργίαν τοῦ Πάσχα, καὶ διαρκούσης τῆς λαμπροφόρου ταύτης ἡμέρας, καὶ προηγουμένως τὴν ἁγίαν καὶ Μεγάλην Παρασκευὴν κατὰ τὴν περιφορὰν τοῦ Ἐπιταφίου, καὶ καθ' ὅλας πολλάκις τὰς ἡμέρας τῆς τόσον σεπτῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν τελοῦνται αἱ σοβαρώτεραι καὶ συγκινητικώτεραι τελεταὶ τῆς Ἐκκλησίας. Νομίζει τις κατὰ τὰς ἱερωτάτας ταύτας ἡμέρας καὶ τελετάς, ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὰς προφυλακὰς τοῦ στρατοπέδου καὶ ἀκούει τοὺς κρότους τῶν πυροβολισμῶν, τοὺς ὁποίους ἀνταλλάσσουν αἱ ἀντιμέτωποι προφυλακαὶ τῶν ἀντιπάλων στρατοπέδων! Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐκκλησία συμβουλεύει τοὺς ἀρεσκομένους εἰς τὸ ἔθος τοῦτο τὸ ἀντιθρησκευτικόν, λέγουσα μετὰ τοῦ Παύλου· «πάντα, Χριστιανοί μου, » εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω» κατὰ τὰς ἱερὰς τελετάς. Παύσατε πλέον, μεγάλοι καὶ μικροί, ἐπαρχιῶται καὶ ἀστοί, παύσατε τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τὰ λοιπὰ πυροκρόταλα ἐν καιρῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἑορτῶν καὶ τελετῶν, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ταῦτα προξενοῦν ἀταξίαν καὶ ἀσχημοσύνην, ἀσυμβίβαστον εἰς τὴν σοβαρότητα τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, εἶναι πολλάκις καὶ ἐπικίνδυνα εἰς τὴν ζωήν σας καὶ εἰς τὴν ψυχήν.

Καὶ ἀληθῶς, ἀγαπητοί, ὅλοι σας γνωρίζετε πόσοι δυστυχῶς φονεύονται καὶ τραυματίζονται κατ' ἔτος εἴτε μόνοι των ἐξ ἀπροσεξίας, εἴτε ὑπὸ ἄλλων κατὰ λάθος κατὰ τὰς χαρμοσύνους ἑορτὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὰ συμπόσια τῶν γάμων, τῶν βαπτίσεων καὶ τῶν κατὰ τόπους πανηγύρεων. Πῶς δὲ καὶ κατὰ τίνα τρόπον γίνονται οἱ ἀκούσιοι οὗτοι φόνοι καὶ τραυματισμοί; Διὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς χαρᾶς καὶ εὐχαριστήσεως μὲ τὸ ἐπικίνδυνον ἔθιμον τοῦτο τῶν πυροβολισμῶν! Καὶ συμβαίνει τοιουτοτρόπως πολλάκις νὰ κλαίουν καὶ νὰ πενθοῦν πολλοί, ὁπόταν ἔπρεπε νὰ χαίρουν καὶ νὰ εὐθυμοῦν. Τί ἄλλο; Νὰ γεννῶνται μίση καὶ ἀντεκδικήσεις, τῶν ὁποίων τ' ἀποτελέσματα εἶναι θλιβερά. Ἆρά γε πόσοι θὰ εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν φυλακήν, πόσοι δὲ δὲν δύνανται νὰ ἐπανέλθουν ποτὲ εἰς τὴν πατρίδα των, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πρὸ καιροῦ ἔφυγαν κρυφίως; Καὶ τοῦτο διατί; Διότι ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐθυμίας των κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ὀλέθριον ἔθιμον ἔρριψαν ἕνα πυροβολισμὸν ἐπιπολαίως καὶ ἀπροσέκτως καὶ ἐφόνευσαν ἢ ἐτραυμάτισάν τινα. Καὶ εἶναι λοιπὸν τοῦτο ἔθιμον, συντελεστικὸν εἰς τὴν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τῆς θρησκευτικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ἑορτῆς, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἀκόμη εἰς τὰ ἤθη μας; Ὄχι, λέγει, ἡ λογική. «Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω» κατὰ πᾶσαν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν, ἀποκλειομένης τῆς χρήσεως παντὸς ὀργάνου θορυβώδους καὶ κακοποιοῦ.

Διότι τὸ προκείμενον ἔθιμον δὲν εἶναι μόνον ἐπικίνδυνον· ἀλλὰ δὲν εἶναι ποσῶς καὶ ἀπαραίτητον προσὸν τῆς καλῆς καὶ σοβαρᾶς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπόδειξις πρῶτον ὅτι κανεὶς ἐκ τῶν γονέων δὲν θὰ ἐδίδασκε τὰ τέκνα του νὰ κάμνουν χρῆσιν τοιούτων μέσων πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν ἑορτῶν. Ἀπεναντίας ἐκεῖνοι γνωρίζουν πόσον κτυπᾷ ἡ καρδία των ἐκ τοῦ φόβου μήπως τὰ

τέκνα των, κρυφίως χρησιμοποιοῦντα τὰ ἐπικίνδυνα ἐκπυρσοκροτικὰ παίγνια,πάθουν τί τὸ λυπηρὸν τὰ ἴδια, ἢ τραυματίσουν ἄλλον τινά. Ἀπόδειξις δευτέρα ὅτι κανεὶς φρόνιμος καὶ σοβαρὸς ἄνθρωπος δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἑαυτόν του νὰ πυροβολῇ ἀσκόπως εἰς τὸν ἀέρα, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ παράγῃ κρότους, οἱ ὁποῖοι νὰ ἐνοχλοῦν τοὺς ἄλλους, διατρέχων ἴσως καὶ τὸν κίνδυνον νὰ γίνῃ αἴτιος, ἔστω καὶ ἀκουσίως, δυστυχήματός τινος, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἐθλίβετο καθ' ὅλην του τὴν ἐπίλοιπον ζωήν. Διότι δὲν εἶναι ἄγνωστον εἰς κανένα, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ὅπλου ἀπαιτεῖ μεγίστην προσοχὴν καὶ περίβλεψιν, ὁποία βεβαίως δὲν εἶναι εὔκολον νὰ τηρηθῇ ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ αὐστηρότητι ἐν ὥραις εὐθυμίας καὶ οἰνοποσίας καὶ ἐν τῷ μέσῳ πολυπληθοῦς περιβάλλοντος. Εὔκαιρον λοιπὸν νὰ εἴπωμεν καὶ πάλιν τὸ τοῦ Παύλου «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω».

Τί σημαίνει τοῦτο εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν; Θέλεις, λέγει νὰ κάμῃς χρῆσιν τοῦ ὅπλου; θέλεις νὰ ρίψῃς πυροβολισμούς; θέλεις νὰ ἐξοικειωθῇς μὲ τὸν ἦχον τοῦ ὅπλου; Γίνου μέλος εἴς τι σκοπευτήριον· πήγαινε εἰς τὸ σκοπευτήριον νὰ ἀσκῆσαι μετὰ τῶν συναδέλφων σου κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ σχετικοῦ κανονισμοῦ· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ χρῆσις τοῦ ὅπλου γινομένη κατὰ ὡρισμένους κανόνας καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν εἰδικοῦ ὁδηγοῦ καὶ μὲ ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα δὲν εἶναι ἐπικίνδυνος· ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ τοιαύτη ὁπλασκία ἀποτελεῖ μάθημα ἠθικῆς καὶ ὑγιεινῆς, εἶναι μέσον ἀποκτήσεως χρησίμου εἰς τὴν πατρίδα δεξιότητος, τῆς σκοπευτικῆς. Εἶναι δὲ γνωστὸν πόσον ὠφέλιμα διὰ τὸ Ἔθνος ἀπέβησαν τὰ σκοπευτήρια ταῦτα, ὅπου τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶχαν λειτουργήσει τοιαῦτα πρὸ τῶν τελευταίων πολέμων. Ἐπὶ παραδείγματι οἱ μετανάσται τῆς Ἀμερικῆς, οἱ σπεύσαντες ἀπὸ τὴν ἄκραν ἐκείνην τοῦ κόσμου νὰ πολεμήσουν ὑπὲρ τῆς προσφιλοῦς Πατρίδος ἦσαν ἕτοιμοι στρατιῶται χάρις εἰς τὰς ἀσκήσεις των, διὰ τῶν ὁποίων προπαρεσκευάζοντο στρατιωτικῶς καθ' ἃς ὥρας ηὐκαίρουν ἐκ τῶν ἐπιπόνων αὐτῶν ἐργασιῶν. Τὸ λοιπὸν «πάντα » εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω», τοῦτο ὑπονοεῖ ἐνταῦθα· ἐπιθυμεῖς, ὦ Χριστιανέ, νὰ διασκεδάσῃς διὰ τοῦ ὅπλου; Συνδύασον τὴν ἐπιθυμίαν σου ταύτην μὲ τὴν ἀπόκτησιν μιᾶς ἐπωφελοῦς πρακτικῆς δεξιότητος· κάμνε ὅπου δεῖ καὶ ὅπως πρέπει σκοποβολήν, ἥτις ἀντὶ νὰ ἀπειλῇ κἀνενὸς τὴν ζωὴν σὲ ὠφελεῖ τὸν ἴδιον σωματικῶς καὶ ἠθικῶς· ἐν καιρῷ δὲ θὰ σὲ μορφώσῃ ἡ σκόπιμος αὕτη ἄσκησις εἰς καλὸν στρατιώτην τῆς Πατρίδος.

Ὅτι δὲ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἡ μεταχείρισις τῶν ὅπλων ἐνέχει καὶ μορφωτικὸν χαρακτῆρα ἀπόδειξις, ὅτι ἡ σκοποβολὴ καὶ αἱ στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις ἔχουν εἰσαχθῆ καὶ εἰς τὰ σχολεῖα σήμερον ὡς ὑποχρεωτικὸν μάθημα. Ὅ,τι ἔλεγα προηγουμένως, ὅτι δὲν θὰ εὑρίσκετο κανεὶς φρόνιμος γονεὺς νὰ δώσῃ εὐχαρίστως τὴν ἄδειαν εἰς τὰ τέκνα του νὰ παίζουν μόνα των μὲ τὰ γνωστὰ ἐκπυρσοκροτήματα, διότι αὐτὸ θὰ ἦτο ἐπικίνδυνον εἰς τὰ ἴδια καὶ ὀχληρὸν εἰς τοὺς ἄλλους, τοῦτο ἔρχεται τὸ σχολεῖον καὶ τὸ διδάσκει εἰς τοὺς μαθητὰς κατὰ τρόπον σκόπιμον, ὅστις τὸ καθιστᾷ ἐπιτετραμμένον καὶ χρήσιμον εἰς τὴν νεολαίαν. Διότι παντοῦ ἡ τάξις καὶ ἡ σκοπιμότης εἶναι σωτήριος· «πάντα, λέγει, εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν «γινέσθω».

Δὲν ζητοῦμεν λοιπόν, ἀγαπητοί, νὰ σᾶς ἀφαιρέσωμεν μίαν εὐχαρίστησιν, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνετε ἀπὸ τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τοὺς δυνατοὺς ἤχους τῶν ποικίλων ἐκπυρσοκροτημάτων. Θέλομεν μόνον νὰ σᾶς πείσωμεν, ὅτι οἱ κρότοι καὶ ὁ θόρυβος τῶν ὀργάνων τούτων δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν σοβαρότητα τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν καὶ πανηγύρεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας λοιπὸν εἶναι καιρὸς πλέον νὰ χωρισθοῦν τελείως. Θέλομεν δεύτερον νὰ σᾶς ὑπομνήσωμεν τὸ πασίγνωστον γεγονός, ὅτι τὸ ἔκθετον τοῦτο ἔθιμον τῶν πυροβολισμῶν καὶ πυροκροτάλων πλὴν τῆς ἀντιθρησκευτικότητος αὐτοῦ εἶναι πολλάκις καὶ ἐπικίνδυνον, προκαλοῦν δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι θλιβερά, ἔστω καὶ ἀκούσια. Καὶ πρέπει λοιπὸν καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον νὰ παύσῃ ὁριστικῶς τὸ ἀπαίσιον τοῦτο ἔθιμον. Θέλομεν τρίτον νὰ σᾶς βεβαιώσωμεν, ὅτι τὸ βάρβαρον τοῦτο ἔθιμον, τὸ εἰσαχθὲν παρ' ἡμῖν εἰς ἄλλην ἐποχήν, δὲν δύναται σήμερον νὰ ἀποτελῇ κόσμημα τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκογενειακῶν ἡμῶν ἠθῶν, καὶ δέον λοιπὸν πάλιν ὡς ἐκ τούτου νὰ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμά μας, τὰ ὁποῖα δὲν καλοσυνιστᾷ. Θέλομεν προσέτι ἀντὶ τοῦ ἐξοβελιστέου τούτου βαρβαροπρεποῦς ἔθους νὰ γενικευθῇ ἡ σκόπιμος ἐν τοῖς σκοπευτηρίοις ὁπλασκία καὶ σκοποβολή, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται κἀνεὶς νὰ ψέξῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Πολιτεία ἐνῷ τοὺς ἀσκόπους καθ' ὁδὸν καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς πυροβολισμοὺς ἀπαγορεύει αὐστηρῶς, ἀπ' ἐναντίας εὐνοεῖ τὴν λειτουργίαν τῶν σκοπευτηρίων πρὸς ἄσκησιν τῶν μαθητῶν καὶ τῶν πολιτῶν. Ἐπιθυμοῦμεν τέλος νὰ συστήσωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους τὴν εὐσχημοσύνην καὶ τὴν τάξιν εἰς κάθε των ἔργον καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν τοῦ βίου των. Διότι ἡ τάξις παντοῦ καὶ πάντοτε εἶναι σωτήριος, ἡ δὲ ἀταξία καὶ ἀσχημοσύνη εἶναι ἀείποτε ἐπιβλαβὴς καὶ ὀλέθριος. Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, τώρα ὁπότε συνεορτάζομεν τὴν κοσμοχαρμόσυνον ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, τὰ πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν νὰ πράττωμεν· οἱ γονεῖς ν' ἀπαγορεύσουν αὐστηρῶς εἰς τὰ τέκνα των τὴν χρῆσιν βαρελότων καὶ τρακῶν· τὸ αὐτὸ καὶ οἱ διδάσκαλοι νὰ ἀπαγορεύσουν εἰς τοὺς μαθητάς των· τὸ ἴδιον καὶ οἱ κύριοι πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν καὶ οἱ τεχνῖται πρὸς τοὺς μαθητευομένους των. Οἱ ἀστοὶ καὶ οἱ ἐπαρχιῶται, οἱ μεγάλοι καὶ οἱ νέοι, ὅλοι ἐν γένει νὰ ἀπόσχουν τῶν πυροβολισμῶν, ἀφοῦ οὗτοι εἶναι, ὡς εἴπαμεν, τόσον ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν Θρησκείαν, τόσον ἀσύμφωνοι πρὸς τὰ σημερινὰ καλὰ ἤθη, τόσον ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἡ ἀποχὴ τῶν πυροβολισμῶν νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς ἑορταστικὰς περιστάσεις τοῦ βίου μας. Ἀντὶ δὲ τῶν τόσων ἀσκόπων καὶ ἀνοικείων καὶ ἐπιβλαβῶν πυροβολισμῶν ἀσκεῖσθε εἰς τὰ σκοπευτήρια, ἱδρύοντες καὶ ἀνασυνιστῶντες αὐτά, ὅπου τοιαῦτα δὲν ὑπάρχουν, ἢ ὅπου διεκόπη ἕνεκα τοῦ πολέμου ἡ λειτουργία των, ἀφοῦ, ὡς εἴδομεν καὶ τοῦτο, ἡ ἄσκησις αὕτη τῆς σκοποβολῆς ἐν τοῖς σκοπευτηρίοις εἶναι τόσον σκόπιμος καὶ ἐπωφελής. Ὅταν πράττωμεν τοιουτοτρόπως, ἀποφεύγοντες τὰ κακῶς γινόμενα, καὶ πράττοντες τὰ σκόπιμα καὶ λογικά, τότε ἀποφεύγομεν τὴν βλάβην καὶ ζημίαν τὴν ἐκ τῶν πρώτων, ἀποκομίζομεν δὲ τὴν ὠφέλειαν καὶ χρησιμότητα τὴν ἐκ τῶν δευτέρων.